

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: KIADJA:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK
budapesti kir. közjegyző. ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

A kassai vándorgyűlés.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete, amint erről már az előző számban megemlékeztünk, 1939. évi vándorgyűlését a visszaesatolt Felvidék legnagyobb városában, Kassán fogja megtartani. Az egylet vezetősége a vándorgyűlés napja tekintetében is döntött s azt *szeptember 17.*-ében állapította meg. Az eddigi tervek szerint a vándorgyűlésen résztvevők előző napon vagyis szombaton, szeptember 16.-án utaznának Budapest keleti pályaudvarról a 14 óra 10 perckor induló gyorsvonattal, amely 19 óra 03 perckor érkezik Kassára. Természetesen más vonat is igénybevehető s a közbeeső állomásokról is lehet Kassára közvetlenül utazni. Este társasvacsora lesz. Másnap délelőtt lesz a vándorgyűlés, amelynek tárgysorozatát a vezetőség igyekezett minél rövidebbre szabni, hogy a tagoknak minél több idő jusson Kassa város nevezetességeinek megtekintésére. A vándorgyűlésen elnöki megnyitót mond *Hanny Tódor* dr. felsőházi tag, az országos egylet elnöke, a visszatért Felvidék közjegyzőit és az újból életre-hívott kassai kamarát köszönti *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. e közlöny szerkesztője, Magyarország és a nemzetközi szervezetek címen rövid előadást tart *Matheovics* Ferenc dr. egyetemi magántanár, budapesti kir. közjegyző. Délben társas ebéden vesznek részt a vándorgyűlés tagjai. Mindezekon kívül más hivatalos programponnt nem is lesz úgy, hogy a résztvevők a Kassán töltendő idejük legnagyobb részével szabadon rendelkezhetnek. Visszauta-

zás vasárnap 18 óra 36 perckor lesz a gyorsvonattal, amely 23 órakor érkezik Budapest keleti pályaudvarra. Az egylet vezetősége igyekezni fog menetdíjkezdvezményt biztosítani. Erről, valamint a vándorgyűlés további részleteiről az augusztus hó végén megjelenő számban még fogunk hozni tájékoztató közleményt.

Megjegyezzük, hogy a közlöny szerkesztőségénél az előző számban közzétett felhívásra már eddig is számos jelentkezés történt. Akik már jelentkeztek, azok csak akkor küldjenek újabb értesítést, ha valamelyes akadály miatt nem jöhetnek el a vándorgyűlésre. A vándorgyűlésen való részvételre való jelentkezés végső határideje szeptember hó 10. Eddig kell tehát bejelenteni a részvételt s azt is, hogy külön hány családtag vesz még részt. Ellenkező kikötés nélkül a jelentkezők úgy tekintetnek, mint akiknek részére lakás kell s mint akik a társas vacsorán és ebéden is részt kívánnak venni. Áll ez az eddig már jelentkezettekre is. *Akik szeptember 10.-ig nem jelentkeznek, a vándorgyűlésen szintén részt vehetnek, ezek részére azonban az egylet sem az esetleges kedvezményes utazást, lakást és a közös étkezéseken való részvételt nem biztosíthatja.* A pontos és részletes jelentkezés tehát minden résztvenni szándékozónak nyilvánvaló érdeke.

Közlemények.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Kovács Kálmán* dr. miskolci ügyvédet Balatonfüredre, *Pálovich István* dr. budapesti ügyvédet Vámosmikolára kir. közjegyzőkké nevezte ki. A felvidéki kinevezéseknél a speciális indokokra való tekintettel nem fűztünk megjegyzést ahhoz, hogy öt volt közjegyző mellett mindössze egy helyettest, viszont azonban tizenöt ügyvédet neveztek ki közjegyzőkké. Ahhoz azonban, hogy a pályázó értékes és hosszú idő óta kifogástalanul működő helyettesek mellőzésével a megüresedő állásokra most már aránytalanul nagy számban neveztesse nek ki a karon kívül álló személyek, speciális és elfogadható indokokat a legjobb akarat mellett sem találhatunk.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter *Pazonyi Elek* Imre dr. sajaszentpéteri kir. közjegyzőt a Putnokon rendszeresített új állásra helyezte át. A kinevezés különben a hivatalos lapban nem jelent meg, csupán a sajaszentpéteri állásra a pályázati hirdetmény.

Kitüntetés. Magyarország kormányzója a magyar Felvidék visszaesatolásával kapcsolatos különleges helyzetben tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért vitéz *Somogyi Béla* dr. emléklapos százados, budapesti kir. közjegyzőnek a magyar érdemrend tiszti keresztjét a hadidiszitmánnyal és a kardokkal adományozta.

Kinevezések az igazságügyminisztériumban Magyarország kormányzója *Lutílszky Jenő* dr. miniszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost miniszteri osztályfőnökké nevezte ki és *Farnos Dezső* dr. miniszteri tanácsosnak a miniszteri osztályfőnöki címet és jellegot adományozta. Az igazságügyminisztérium két kiváló tisztviselőjének szép karrierjét jelzi a magas kinevezés, illetve kitüntetés. Az előbbi az elnöki ügyosztálynak immár vezetője, az utóbbi pedig mint a közjegyzői felügyeleti osztály egyik vezető tisztviselője közjegyzői vonatkozású ügyek intézésében gyakran vettek részt s minden ilyen alkalommal az intézmény és a kar iránt érzett meleg rokonszenvűknek és jóindulatuknak adtak kifejezést.

Kamarai közgyűlések. A debreceni kamara rendes évi közgyűlését Debrecenben június hó 4. napján tartotta meg. A közgyűlésről részletes tudósítást a jövő számban hozunk. — A pécsi és szombathelyi kir. közjegyzői kamarák egy napon, szeptember hó 8. napján tartják rendes évi közgyűlésüket.

A belügyminiszter a közigazgatási tisztviselőknek közjegyzői hatáskörbe való jogtalan beavatkozása ellen. E közlöny hasábjain több ízben megemlékeztünk arról, hogy közigazgatási tisztviselők, elsősorban természetesen községi jegyzők, másolatok és névalírások hitelesítésével — amikor őket jogszabály erre fel nem jogosítja — hatáskörüket túllépve, jogtalanul beavatkoznak a közjegyzői hatáskörbe. Megemlékeztünk arról is, hogy ennek az abususnak megszüntetése végett a budapesti és más közjegyzői kamarák is felterjesztéseket intéztek a belügyminiszterhez. E felterjesztésekre a belügyminiszter 33766/1938. IV. szám alatt az alábbi körendeletet adta ki:

„Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének. Budapest székesfőváros polgármesterének is.

A budapesti kir. közjegyzői kamara panaszt tett amiatt, hogy egyes városokban és községekben a közigazgatási hatóságok és szervek okiratokon magánszemélyek névalírását hitelesítik olyan

esetekben is, amikor ez a ténykedés a kir. közjegyzők ügykörébe tartozik.

Minthogy hasonló panasz hozzám több ízben is érkezett, az igazságügyminiszter úr véleménye alapján szükségesnek tartom felhívni Alispán (Polgármester) úr figyelmét arra, hogy az 1874: XXXV. t.-c. 92. §-a az okiratokon szereplő névaláírások hitelesítését általánosságban a kir. közjegyzők hatáskörébe utalja.

Ez általános jellegű szabály alól egyes jogszabályok kivételt tesznek és bizonyos okiratoknak hitelesítésére a községi előljáróságot, város polgármesterét felhatalmazzák. Így pl. a 27.483/1901. K. M. számú rendelet 6. §-a szerint a nagyobb gazdasági gépekre vonatkozó megrendelést a község előljárósága, város polgármestere hitelesíti, az 1930:XXXIV. t.-c. 54. §-a értelmében pedig a házassági per vitelére szóló meghatalmazást a községi előljáróság, az 54. §. hatálya elő eső városokban pedig a polgármester is hitelesítheti.

Ugyanigy az 1929:XXX. t.-c. 23. §-a értelmében a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlésének összehívását írásban kérelmezők kötelesek aláírásukat a törvényhatóság első tisztviselője, a kir. járásbíróság, a kir. közjegyző, a járási főszolgabíró, vagy a községi előljáróság által hitelesíttetni.

A 95.373/1937. B. M. számú körrendelet szerint pedig a Nemzeti Önállósítási Alapból folyósítandó kölcsönökre vonatkozó kötelezvény aláírását az illetékes községi előljáróság, városokban a polgármester, székesfővárosban a kerületi előljáróságok előtt kell hitelesíttetni.

Erről tudomás és mihez tartás végett Alispán (Polgármester) Urat azzal a felhívással értesítem, hogy *mindazon esetekben, amelyekben az okiratokon szereplő névaláírások hitelesítésére valamely jogszabály kifejezetten nem hatalmazza fel a közigazgatási hatóságokat és szerveket, a hitelesítéstől feltétlenül tartózkodni kell.*

(Csak a vármegye alispánjának.)

Felhívom Alispán urat, hogy a közlöttetről a vármegye területén lévő megyei várost (városokat), járási főszolgabírókat és községi előljáróságokat megfelelően értesítse.

Budapest, 1939. április 27.-én.

A miniszter rendeletéből: dr. Sass Elemér s. k. miniszteri tanácsos“.

Megnyugvással vesz tudomást a közjegyzői kar a belügyminiszter rendeletéről s hisszük, hogy az különösen a községi jegy-

zőkre e vonatkozásban fékező hatással lesz. Különben a magunk részéről a jövőben is fokozott figyelmet fogunk fordítani az ez irányú esetleges további hatásköri túllépésekre s azok ellen a szükséges retorzionális lépéseket minden esetben szorgalmazni elmulasztani nem fogjuk.

A hitelező jogállása az örökösödési eljárásban. O. I. hagyatékában végrendelet maradt hátra, melyben ő összes vagyonát egyik kiskorú unokájára hagyta és egyben végrendeletében kijelentette, hogy többi leszármazói örökrészükre nézve még életében kielégítették. A hagyatéki tárgyaláson az egyik örökös kifogásolta a leltárt egész terjedelmében, azt állította, hogy örökös hagyó után sokkal több vagyon maradt hátra, mint ami leltározatott, — kifogásolta a terheket azzal, hogy a végrendeleti örökös, illetve törvényes képviselője által szenvedő állapotként megjelölt összegek hagyatéki terhet nem képeznek. Ugyanezen örökös, illetve leszármazó a végrendeletet egész terjedelmében megtámadta, azt érvénytelennek kívánta tekinteni és kérte, hogy a hagyaték a törvényes örökösöknek örökrészeik arányában adassék át. A végrendeletet megtámadó örökös, illetve törvényes leszármazó bírói végzéssel perreutasított, ez a végzés jogerőre is emelkedett, ellenben ez az igénylő keresetét, — a végrendelet megtámadására vonatkozó jogainak egyébkénti fenntartása mellett, — esupán kötelekrész iránt indította meg, az illetékes bíróságnál, a kötelekrész kiszámításának alapjául keresetében a hagyaték bruttó leltári értékének közel négyszeresét jelölve meg. A per folyamatban van. — Időközben az egyik hagyatéki hitelező kérvényt adott be a hagyatéki bírósághoz és kérte, hogy a hagyaték adassék át a végrendeleti örökösnek, miután az ellenérdekű fél esupán kötelekrész iránt támaszt igényt. A kir. járásbíróság ezt a kérelmet azzal utasította el, hogy a hagyatéki ügyben a kötelekrész iránti per folyamatban van, tehát a hagyaték át nem adható. Ezt a végzést a hagyatéki hitelező felfolyamodta és a kir. törvényszék, mint másodfokú bíróság végzést hozott, melyben a hagyaték az esetleges kötelekrész biztosítása mellett a végrendeleti örökös részére való átadását és a vonatkozó eljárás lefolytatását az elsőbíróságnak meghagyta, azzal az indoklással, hogy az Ö. E. 77. §-értelmében ily esetben a hagyaték átadandó és a hagyaték átadása tekintetében jogilag nyilvánvalóan érdekelt hagyatéki hitelező is kérheti a hagyaték átadását. Sajnos ez a végzés jogerőre emelkedett. Nézetem szerint a másodbírói végzés feltétlenül ellenkezik a törvénnyel, mert arra az

esetre, ha csupán a köteleléshez való igény, vagy annak összege képezi vita tárgyát az Ö. E. 77. §-a kifejezetten olyként rendelkezik, hogy az örökös kérheti perreutasítás mellőzésével a hagyaték átadását, ha a kötelelést biztosítja, — ezt a jogot azonban a törvény a hagyaték hitelezőjének nem adja meg és így a hitelező kérelmére ily esetben a hagyaték átadása el nem rendelhető. De a kir. törvényszék végzése technikailag is végrehajthatatlan, mert a kiskorú örökös nem lehet arra kényszeríteni, hogy ő a kötelelés iránti igényt és a kötelelés összegét saját akarata ellenére biztosítsa, ha pedig a vonatkozó törvényhely alapján a hitelezőnek jogot adunk a hagyaték átadásának kérelmezésére, miután a törvény szerint a kötelelést az tartozik biztosítani, aki a hagyaték iránti igény iránti per eldőlteig való átadását kéri, — előáll az a groteszk eset, hogy a kir. törvényszék által az örökös jogaiba behelyezett hagyatéki hitelezőt kell felhívni az örökös kötelezettségének, a kötelelés iránti igénynek biztosítására. — *Jármy Béla* dr. kir. közjegyző, Sátoraljaújhely.

A hitelezőnek az örökösödési eljárásban való jogkörét többek között az Ö. E. 3. §. 3. s 36. §. c) pontjai szabályozzák. Ezeknek a törvényhelyeknek alapján alakult ki a vonatkozó bírói gyakorlat is, amely azonban örökös jogkör a hitelezőnek a törvény intencióin túl biztosítani nem kívánt. A 77. §-ban írt jog kifejezetten csak az örökösöt illeti meg s így véleményünk szerint is a hagyatéki bíróság döntése volt helyes, amikor a kötelelés rész iránt folyó perre tekintettel az átadást mellőzte.

Közjegyzői működési kör megállapítása örökösödési ügyekben. Az igazságügyminiszter 332/1939. I. M. szám alatt a beregszászi, kassai és ungvári két-két közjegyzőt örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapítása tárgyában az alábbi rendeletet bocsátotta ki: „Az örökösödési eljárásról alkotott 1894:XVI. t.-e. módosításáról szóló 1927:IV. t.-e. 1. §-ában kapott felhatalmazás alapján a beregszászi, kassai és ungvári kir. közjegyzők működési körét örökösödési ügyekben a következőképpen állapítottam meg: Mindkét beregszászi, kassai és ungvári kir. közjegyző működési köre havonként váltakozva a kir. közjegyzőség egész területére (9600/1939. M. E. számú rendelet 13. §.) kiterjed akként, hogy az előbb kinevezett kir. közjegyző az év január, március, május, július, szeptember és november havában, az utóbb kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző pedig az év február, április, június, augusztus, október és december havában meghalt örökösök ügyeiben jár el. Azoknak az örökösöknek ügyei-

ben, akik az utóbb kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző működésének megkezdése előtt haltak meg, az a kir. közjegyző jár el, aki a halálozás hónapjára ki van jelölve. Tekintet nélkül a halálozás hónapjára, az előbb kinevezett közjegyző jár el akkor, ha a hagyaték tárgyalására az utóbb kinevezett közjegyző működésének megkezdése előtt már hatánapot tűzött. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Budapest, 1939. évi június hó 16.-án. Dr. Tasnádi Nagy András s. k. m. kir. igazságügyminiszter“.

A rendelet egyelőre csak az ungvári két közjegyző viszonylatában lépett hatályba, mert Kassára és Beregszászra második kir. közjegyzőt még nem neveztek ki. Ungváron már vita is támadt afelől, hogy melyik közjegyző tekintendő a rendelet szándéka szerint előbb kinevezett közjegyzőnek. A katonai hatóság alapján működött itt a volt csehszlovák közjegyző irodája részére kirendelt helyettes, akit azonban csak utóbb neveztek ki közjegyzővé, s a másik állásra már előbb megtörtént a kinevezés. A vitát a még illetékes budapesti kir. közjegyzői kamara akként döntötte el, hogy a rendelet helyes értelmezése szerint a katonai hatóság kirendelését e vonatkozásban figyelembe vehetőnek nem találta s megállapította, hogy előbb kinevezett közjegyzőnek az tekintendő, akit az igazságügyminiszter nevezett ki előbb kir. közjegyzőnek.

Be nem töltött közjegyzői állások. A felvidéki közjegyzői állások közül még betöltetlen a kassai és beregszászi II. és a galántai kir. közjegyzői állás. Ezekre az állásokra pályázatot fognak hirdetni, mert a 7780/1938. M. E. sz. rendelet csak június 30-ig terjedő hatállyal adta meg az igazságügyminiszternek a jogot a felvidéki állásoknak pályázat nélkül való betöltésére. Ugyanesak betöltetlen még a visszaesetolt Kárpátalján az 5800/1939. M. E. számú rendelettel rendszeresített huszti, ilosvai, nagyszöllői, tócsói, nagybereznai, rahói és szobránci kir. közjegyzői állás, amelyeket a most hivatkozott rendelet 16. §-a szerint az igazságügyminiszter 1939. december 31. napjáig pályázat nélkül tölthet be. Üresedésben vannak ezeken kívül a békéscsabai, hajdúszoboszlói és a sajaszentpéteri kir. közjegyzői állások.

„Bizonyításfelvétel“ az örökösödési eljárásban. Ha más téren nem is, a jogszolgáltatás terén igenis van új a nap alatt. Már legalább is a budapesti kir. törvényszék mint polgári felfolyamodási bíróság álláspontja szerint. Eddig az volt az általános szabály és gyakorlat, hogy a perenkívüli örökösödési eljárás rendjén bizonyítást lefolytatni nem lehet. Itt a felek csak nyilatkoza-

taikat teszik meg s ha vita támad köztük olyan vonatkozásban, amely bizonyítás felvételt igényel, e tekintetben a törvény rendes útját, a pert vehetik igénybe. A perbíró és csakis a perbíró dönthet olyan kérdésben, amely bizonyítékok felvételét és azok mérlegelését teszi szükségessé. Ezzel az elavult felfogással szemben a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság 21. Pf. 5063/5/1939. számú végzésével az új irányt szabó úttörő szerepre vállalkozott megállapítván, hogy a kir. közjegyző mulasztást követett el azáltal, hogy „a hagyatéki vagyonként kimutatott vagyontartozások és követelések létezését és fennállását igazoló okiratok és egyéb bizonyítékok bemutatására“ az érdekelteket nem utasította, hanem azzal a jelentéssel, hogy az ellentétes igényekre való tekintettel a hagyatékok át nem adható, az iratokat a bírósághoz be-terjesztette. Úgy hisszük nem lehet vitás, hogy melyik felfogás a helyes. S így nem lehet vitás az sem, hogy nem lehet mindjárt a közjegyző terhére mulasztást írni, ha a helyes felfogás és gyakorlatnak megfelelően jár el. Mert mi történik akkor, ha az ellenfél az esetleg produkált iratokra — mert hát egyéb bizonyítékokról pl. tanúkihallgatásról talán a törvényszék szerint sem lehet szó — kijelenti, hogy azokat ő az igazolásra alkalmatlanoknak találja. Dönthet-e ilyen esetben akár a vagyontárgy hagyatéki jellege, akár ellenkező irányban a hagyatéki bíróság. Hiszük, hogy nem. Maradjon tehát az örökösödési eljárás továbbra is perenkívüli eljárás s ha bizonyítás kell ott a perbírósnak.

Bélyegmentes hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvek. A Magyar Illetékjog szabályainak gyűjteménye című illetékjogi összeállítás 324. oldalán foglaltak szerint a törvénykezési illetékekre még hatályban van az illetékdíjjegyzék 53. tétel b) pontja, amely szerint oly hagyatékok tárgyalási jegyzőkönyvei, amelyeknek összes értéke a terhek levonása nélkül (5002/1924. P. M. 163.600/1926. szám 73. §.) 232 pengőt meg nem halad, *bélyegmentesek*, habár a jegyzőkönyvben örökösödési nyilatkozat is foglaltatik.

A kiadóhivatal közlése. A Kir. Közjegyzők Közlönyének kiadóhivatala ezúton közli, hogy a sajtótörvény és a vonatkozó rendeletek intézkedéseire tekintettel a közlöny — korlátoltabb terjedelemben — július és augusztus hónapokban is megjelenik.

Kihirdetett törvények:

az 1939. évi V. t.-c. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területek képviselőinek az 1939. évi június hava 10. napjára egybehívott országgyűlés képviselőházába meghívásáról,

az 1939. évi VI. t.-c. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területeknek az országgal egyesítéséről.

Rendeletek:

5420/1939. M. E. sz. A visszacsatolt felvidéki területre a magyar magánjog hatályának kiterjesztése.

5900/1939. M. E. sz. A vallásügyi jogszabályoknak a visszacsatolt területeken hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti rendelkezések.

18726/1939. I. M. Putnokon kir. közjegyzői állás rendszersítése.

332/1939. I. M. sz. A beregszászi, kassai és ungvári kir. közjegyzőket örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapítása.

23700/1939. I. M. sz. A kassai közjegyzői kamara felállításának és a szombathelyi közjegyzői kamara kerületének újabb megállapítása.

5800/1939. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területekre vonatkozó igazságügyi szervezeti rendelkezések.

5910/1939. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen a magyar polgári büntetőbíráskodás működésének megkezdése.

5920/1939. M. E. sz. A polgári peres és nem peres eljárási jogszabályok hatályának a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területekre kiterjesztése.

6050/1939. M. E. sz. A magyar magánjog hatályának a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területre kiterjesztése.

100.913/1939. P. M. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

80. A *közjegyzői okiratba foglalt szerződés rendelkezéseiből kétségtelenül megállapítható, hogy a házasság felbontása és a szerződésben a felperes részére vagyoni igényeinek kielégítésére megállapított juttatások között olyan viszonyosság állott fenn, amely szerint utóbbiak a házasság felbontásának feltételeként jelentkeznek.* Erre utal különösen a jogvesztés kikötése arra az esetre, ha a felperes a bontást hat hónapon belül dülőre nem viszi. — A per

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“ és a „Magyar Jogi Szemle“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

adatai alapján kétségtelen, hogy a szerződés megkötése idején a felperes oldalán az alperessel szemben bontó ok fennállott, mert a házassági életközösséget minden jogos ok nélkül megszakította, ennek helyreállítása iránt tett lépései pedig komolyaknak nem voltak tekintendők. Mindamelllett a per adatai alapján megállapítható, hogy a felperes ezt a bontó okot érvényesíteni nem kívánta, mert az alperes sürgette a házasság felbontását, míg a felperes ragaszkodott a házasság fenntartásához és a házassági életközösség visszaállításához és csak akkor, amikor látta, hogy az életközösséget az alperessel helyreállítani nem lehet és szüksége volt az anyagiak rendezésére, járult hozzá a felperes a házasság felbontásához, azonban attól feltételeztem, hogy az alperes anyagi igényeit kielégíti és akkor már csak a vagyoni igények kielégítése volt a peres felek között a vita és a tárgyalások tárgya, amely tárgyalások végeredményében az F/6. alatti okiratban foglalt megállapodáshoz vezettek. — Minthogy pedig a házastársnak annál az elhatározásánál, hogy kérje-e a házasság felbontását, csak erkölcsi szempontok lehetnek irányadók, a felperes azonban a fent kifejtettek szerint bontóperét *egy fiktív bontóok alapján* az alperes által neki a F/6. alatti okiratban kötelezett *vagyoni juttatások fejében indította* meg, így a kötött megállapodás a *jó erkölcsökbe ütközik és azért semmis*. Ennek folyómánya pedig, hogy felperes a fennállott házasságból folyó anyagi igényeit, így a végleges nőtartást is, az általános anyagi szabályok értelmében érvényesítheti annak dacára, hogy a bontóperben vagyoni igényeinek az érvényesítéséről kifejezetten lemondott, mert igényeinek habár semmis szerződésben történt megállapítása az ott szabályozott anyagi követeléseinek tekintetében jogfenntartást jelent. (K. P. III. 5601/1938.).

81. A házastársak közjegyzői okiratban állapodtak meg abban, hogy amennyiben az életközösség bármelyik házaspár hibájából megszakad, a férj megállapított ideiglenes nőtartási díjat fog fizetni feleségének az együttélés visszaállításáig, esetleg a házasság jogerős felbontásáig. Figyelemmel arra az általános szabályra, amely szerint a feleségnek házon kívül való tartásra csak akkor van igénye, ha jogos okból él külön, kétségtelen, hogy a közjegyzői okirat rendelkezése a fél részéről joglemondást foglal magában. A joglemondás pedig mindig szorosan értelmezendő, ehhez képest pedig a szóbanforgó megállapodásnak más értelem nem tulajdonítható, minthogy ennek következtében a különélés jogossága a felek között vita tárgya nem lehet. Vagyis a feleség nem

kötelezhető arra, hogy a különélés jogosságát bizonyítsa. *Az érdemtelenség azonban nem azonosítható a különélés jogosságának kérdésével.* Az érdemtelenség annál sokkal súlyosabb beszámítás alá eső tényálladékot követel meg, miért is az okirat vonatkozó rendelkezése az érdemtelenség esetére nem vonatkoztatható, mert joglemondó nyilatkozatot kiterjesztően magyarázni nem lehet. (K. P. III. 182/1939.).

82. A jogszabályok szerint a *tulajdonos és a hasznélvező közötti viszonyban* a hasznélvezőt azokon a visszatérő szolgáltatásokon kívül, amelyeket rendes gazdálkodás szerint a vagyon jövedelméből szokás fizetni, csak a hasznélvezet megnyitakor fennállott adósságoknak a hasznélvezet tartamára eső kamatok terhelik, míg az adósságoknak a tőkéje s az előrebocsátottakból folyóan azoknak a hasznélvezet megnyitáig lejárt kamatai is a tulajdonost terhelik. — Még részben sem szabadulhat a hasznélvező a hasznélvezet tartmára eső kamatok fizetésétől azon a címen, hogy a kamatok felszaporodását a tulajdonosnak az a mulasztása okozta, hogy az adósságokat azok esedékessége után nyomban ki nem fizette. Nem szabadulhat már csak azért sem, mert a vitás tényállás szerint az örökhagyó egyik rokona a végrendelettel perrel támadta meg s ez a per csak négy évvel az örökhagyó halála után, az 1935. évben nyert a kereset elutasításával befejezést, addig pedig, amíg öröklési joga bizonytalan volt, a tulajdonos fizetéseket nem tartozott teljesíteni, hanem csak túrni tartozott, hogy a hitelezők követeléseiket a hagyatékból kielégítsék, viszont az, hogy a hitelezők ezzel a jogukkal nem élnek, nem esik a tulajdonos terhére. Egyébként, minthogy a tulajdonos csak kölesön felvétel útján fizethetett és fizetett s a felvett kölesönnek a kamatai is a hasznélvezőt terhelik, az a kérdés, hogy a tulajdonos késedelmes volt-e a fizetésben, vagy nem, közömbös. Nem esik t. i. a tulajdonos terhére az sem, hogy fizetési kötelezettségének nem a hagyatéki vagyon egy részének értékesítésével tett eleget. Nem esik ez a tulajdonos terhére azért, mert a peres felek, akik tulajdonjogukat, illetve hasznélvezeti jogukat öröklés útján szereztek, a hitelezőkkel szemben a hagyatéki terhekért, — és pedig úgy a tőkekövetelésekért, mint a kamatokért — örökségükkel egyetemlegesen felelnek s ebből folyóan őket kölcsönös közreműködési köteleesség terhelte azoknak a módozatoknak a megállapítására nézve, amelyek a tartozásoknak az öröklött vagyomból kielégítésére alkalmasak. Az erre irányuló köteleesség teljesítésében pedig a tulajdonos terhére vétkes magatartást nem lehet megállá-

pítani amiatt, hogy a haszonélvezőnek a vagyon egy részének értékesítés céljából a haszonélevelete alóli mentesítése tekintetében tett ajánlatát nem fogadta el, mert ehhez az ajánlathoz a haszonélvező egyebektől eltekintve azt a feltételt is kötötte, hogy a kamatoktól teljesen, vagyis az öröklés megnyitára visszamenően mentesítsék, holott a haszonévezetnek tartamára eső kamatok a kifejtettek szerint őt terhelik. Ezek szerint a tulajdonosnak arra, hogy a hitelezőket kielégítse, a kölcsön felvételén kívül más mód nem állott rendelkezésére. Ez a kölcsön részben az eredeti tőke-tartozások helyébe lépett, részben a haszonélvezőt terhelő kamatoknak is kielégítésére szolgált, végül részben a tőke- és kamatkövetelések peresítésével s a hitelezők által folyamatba tett végrehajtási eljárásokkal, valamint az öröklés kérdésének rendezésével felmerült s a haszonélvezőt is terhelő költségek kielégítésére volt szükséges, amiből szükségszerűen folyik, hogy a kölcsönnek is, amennyiben az említett célokra használtatott fel, a kamatai a haszonélvezőt terhelik. (K. P. I. 979/1938.).

83. A közigazgatási szervezeténél fogva nagyközségnek minősített N. községnek városi jellege nincs, az örökhagyó tehát nem volt városi polgár s városi polgárral egy tekintet alá azon az alapon sem eshetik, hogy községi bírói tisztelet viselt. Ilyen körülmények között a felelbeszési bíróság az örökhagyót *a második feleség özvegyi jogának* szempontjából irányadó személyi állapota tekintetében a volt jobbágyok osztályához tartozónak helyesen minősítette. Az 1840:VIII. t.-e. 18. §-ának az állandó bírói gyakorlatban kialakult értelmezése szerint pedig a volt jobbágyok osztályához tartozó örökhagyó második feleségének özvegyi joga, ha az örökhagyónak a korábbi házasságából ivadéka van, a lakáson felül egy gyermekrésze terjed, arra való tekintet nélkül, hogy az egy gyermekrésznek a jövedelme elegendő-e az özvegy illő tartásához, vagy nem. Téves az alperesnek az a panasza, hogy a felelbeszési bíróságnak erre a jogszabályra alapított döntése ellenkezik a Polgárjogi Határozatok Tárába felvett 570. számú elvi határozattal, mely szerint az örökhagyó második felesége, mint özvegy az örökhagyónak az első, feleségével közösen alkotott végrendeletével szemben is illő özvegyi ellátást követelhet a hagyatéki vagyónból. Az alperes ugyanis figyelmen kívül hagyta panaszában azt, hogy az 570. számú elvi határozat olyan esetre vonatkozott, amidőn az örökhagyó nem a volt jobbágyok osztályához tartozott. A felelbeszési bíróság döntése és az 570. sz. elvi határozat tehát nincsenek egymással ellentétben. (K. P. I. 1869/1939.).